

ARADI KÖZLÖNY

Administrator delegat:
Dr. STAUBER JÁNOS

ARAD, ANUL 54, No. 77.
1939. április 5., szerda.

Redactor responsabil:
SZ. JAKAB GÉZA

Proprietară: Societatea Anonimă pt. editura ziarului Aradi Közlöny, Inreg. în Reg. Publ. Periódice sub No. 10/1—1938. Trib. Arad.

A magyar-szlovák megállapodás aláírása

Budapestről jelentik: Hivatalosan jelentik, hogy a magyar-szlovák határmegállapító bizottság tárgyalásainak eredményeképpen létrejött jegyzőkönyvet kedden délben írták alá a magyar honvédelmi miniszteriumban magyar részről: Wörncse János rendkívüli követ, meghatalmazott miniszter, a külügyminiszter állandó helyettese és Andorka vezérkari ezredes, míg szlovák részről Viest hadosztálytábornok és Janzák külügyminiszteri osztályfőnök. A szóbanforgó területek átadása pénteken, április 7-én történik meg.

Német politikai körök értesülése szerint Tiso miniszterelnök és Durcsánszky külügyminiszter, a szlovák kormány vezetői időszerű ügyek tárgyalása céljából Berlinbe érkeznek. Tárgyalásaikon jelen lesz Csermák, Szlovákia új berlini követe is.

Folytatják a szerb-horvát tárgyalásokat

Zágrábból jelentik: Kedden délben 1 órakor hivatalos közleményt adtak ki a horvát sajtó számára, amely Cvetkovics jugoszláv miniszterelnök és Macsek horvát parasztpárti vezér megbeszéléséről szól. A közlemény szerint a miniszterelnök és Macsek megbeszélései felölelték mindazokat a kérdéseket, amelyek rendezésre várnak. A tárgyalások célja az volt, hogy jugoszláv részről eleget tessenek a horvátok jogos kívánságainak, hogy helyreállítsák a bizalmat és hogy megerősítsék a szerbek, a horvátok és a szlovének együttműködését. A közlemény bejelenti, hogy a tárgyalásokat mindkét részről tovább folytatják.

Merénylet Jeruzsálemben

Jeruzsálemből jelentik: Hétfőn este arab terroristák merényletet követtek el John Life, a Rockefeller-múzeum munkatársa ellen. A neves archeológust több revolverlövéssel megsebesítették, amikor az óváros Herodes kapuja közelében tartózkodott. A város katonai parancsnoka megtiltotta az arab lakosságnak, hogy naplemente után házaikat elhagyják. (Rador.)

Németellenes tevékenység Chilében

Santiago de Chileből jelentik: Kedden reggel az itteni német nagykövetség ellen bombamerényletet követtek el. A robbanás elpusztította a kert kapuját és az épület valamennyi ablakát összetörte. A tettesek elmenekültek. Azt hiszik, hogy a tettesek az azokban a körökben kell keresni, amelyek az utóbbi időben németellenes magatartásukkal tűntek fel.

Orosz-mandzsú határincidens

Tokióból jelentik: Karbinból érkezett jelentés arról számol be, hogy Észak-Hsinganban Liuchia közelében nagyobb szovjetorosz csapatok átlépték a mandzsúki határt. Többórás harc keletkezett és csak nehezen sikerült az oroszokat visszaszorítani.

A belga kormány megalakítása

Brüsszelből jelentik: Lipót király megkezdte az új kormány alakítására vonatkozó tárgyalásokat, de azok előreláthatólag csak húsvét után érnek véget. A király elsősorban Pierlotot bizza meg a kormányalakítással és Pierlot megkísérli a koalíciós kormány alakítását, amelyben a katolikusok, szocialisták és a liberálisok vesznek részt. Ha a szocialisták visszautasítják az együttműködést, a két másik párt alakítja meg a kormányt.

Szerdára várják a kölcsönös angol-lengyel védelmi szövetség létrejöttét

Kedden egész nap folytak Beck tanácskozásai az angol államférfiakkal — Sir John Simon Anglia új politikájáról

Két hét múlva érkezik Romániába az angol kereskedelmi küldöttség

London. Beck lengyel külügyminiszter és lord Halifax megbeszélései kedden délelőtt tizenegy órakor megkezdődtek. Az első megbeszélésbe a szakértőket is bevonták. Különben Chamberlain miniszterelnök és lord Halifax külügyminiszter hétfőn az esti órákban hosszasan tanácskoztak a lengyel-angol védelmi egyezmény feltételeit illetően.

A keddi tárgyaláson mindazokról a kérdésekről részletes megbeszélést folytattak, amelyek az angol-lengyel védelmi megállapodásra vonatkoznak. A katonai megsegítés módját és időpontját fektették fel a megállapodásban, amely azonban nemcsak katonai és stratégiai kérdésekre, hanem gazdasági problémákra is kiterjedt. Beavatott körökben úgy tudják, hogy a megbeszéléseken szó esett Varsó és Bucuresti katonai együttműködéséről is. Az angol kormány az az óhaja, hogy a lengyel vezérkar stratégiai kérdésekben együttműködési lehetőséget teremtsen a román vezérkarral.

Az angol fővárosban tartózkodó Beck ezredes, lengyel külügyminiszter, kedden délelőtt 11 óra után érkezett az angol külügyi hivatalba. Beck ezredes Racinsky londoni lengyel nagykövet társaságában meglátogatta lord Halifax külügyminisztert, majd délután az angol alsóházban felkereste Chamberlain miniszterelnököt. Este Halifax külügyminiszter vendége volt a lengyel külügyminiszter.

London. Beck ezredes egy órakor hagyta el a külügyi hivatalt és résztvett Halifax lord által adott szűkkörű villásreggelin, amelyen a két külügyminiszteren kívül lady Halifax, Racinsky lengyel követ és Cadogan lord külügyi államtitkár vettek részt.

Délután 5 órakor az angol alsóház külügyi ter-

mében folytatták a tárgyalásokat, amelyekbe Chamberlain miniszterelnök is bekapcsolódott.

Amiről a tárgyalások folytak

Beavatott helyről érkezett jelentés szerint a délelőtti megbeszéléseken a következő kérdések kerültek szóba:

1. Az Anglia által adott védelmi ígéret kölcsönös védelmi egyezménnyé való kibővítése és a védelemnek más államokra való kiterjesztése.

2. A németországi zsidó emigrációval kapcsolatos megoldási terveknek a lengyelországi zsidó emigrációra való kiterjesztése.

3. Gazdasági, kereskedelmi és hitelkérdések.

Ez utóbbiakal kapcsolatban csak elvi jelentőségű tárgyalások folytak le, miután a részleteket a kiküldendő szakbizottságok fogják kidolgozni.

Chamberlain angol miniszterelnök bejelentette az alsóházban, hogy az alsóház csütörtökön megkezdheti húsvéti szabadságát. A legközelebbi ülést április 18-ára tűzték ki, azonban közérdek esetében az alsóház összehívását előbb is eszközölhetik.

London. Chamberlain ma fogadja Guy la Chambre francia légügyi minisztert.

A Press Associated úgy tudja, hogy szerdán kölcsönös védelmi egyezmény jön létre Lengyelország és Anglia között.

A lapokban az a felgőgés nyilvánult meg, hogy Lengyelország az angol-francia megbeszélések ellenére is

kész Németországgal tárgyalást kezdeni a danzig kérdés békés megoldása céljából.

A jelek arra mutatnak, hogy a kérdést barátságos úton fogják rendezni.

Halifax lord: „Új fejezet Anglia politikájának történetében”

Halifax lord a felsóházban a következő nyilatkozatot tette:

— Beck lengyel külügyminiszter megérkezett és örömmel fejezem ki afelől, hogy alkalmas nyílik Lengyelországot és Angliát egyformán érdeklő problémák megbeszélésére. A Lengyelországra vonatkozó nyilatkozat új fejezetet jelent Anglia politikájának történetében. Ezt a kötelezettség-vállalást nem valamely állam elleni bosszú szelleme hatja át, hanem az a hit és remény, hogy ilyen módon az európai béke biztosítása ügyének szolgálatát tehetünk.

Politikai körökben nagy feltűnést váltott ki lord Halifaxnak felsóházi bejelentése, amely szerint Németország és Lengyelország között a helyzet a legutóbbi események folyamánaképpen, rendkívül kiéleződött. Lengyelországban attól tartanak, hogy a legközelebbi napok előre nem látott eseményeket hozhatnak magukkal.

A német kormány hivatalos szócsöve, a Deut-

scher Dienst a következőket írja: Chamberlain újabb beszédét mondott az alsóházban. Nem okoz nagy fejtörést annak megállapítása, hogy az angol miniszterelnök Versailles emlékét akarja feltámasztani és pánikhangulatot akar teremteni. Chamberlain legszebb irázisai is hatástalanok maradnak, mert Anglia minden szándéka arra irányul, hogy Németországot bekerítse és körülzárja.

— Lehet — folytatja az újság — hogy Chamberlain miniszterelnök ur nem értette helyesen a német részről elhangzott intelmeket. Ezért ezeket most megismételjük:

Németország nem fogja megvárni, amíg a bekerítést befejezik és a háló szétszakíthatatlanná vált. Németország saját életérdekének megvédése érdekében már rövidesen cselekvéshez fog kezdeni.

Beavatott politikai körökben úgy tudják, hogy Beck lengyel külügyminiszter és Chamberlain miniszterelnök közötti megbeszéléseken, lengyel

részről az a javaslat fog elhangzani, hogy az Anglia által nyújtandó biztosítékot kölcsönös segélynyújtási egyszemlévé változtassák át, mely akkor lépne életbe, ha a szerződő feleket bármely harmadik hatalom megtámadná. Beck ezredet kijelentette, hogy a legnagyobb részletességgel fogják tájékoztatni a többi országok fővárosaival folyó ta-

nácskozásokról, amelyek olyan stádiumban vannak, hogy ezekről Chamberlain az angol alsóházban még nem nyilatkozhat. Ez a tartózkodás áll különösen Romániára nézve, amelynek részéről a közeljövőben nem is várható végső nyilatkozat.

Az angol-lengyel tárgyalások az alsóház előtt

Az alsóház ülésén folytatott külpolitikai vita során felszólt Lloyd George is, aki beszédének befejező részében azt a végső következtetést vonta le, hogy

senki se számítson az elkövetkező háborúban Olaszország, vagy Spanyolország semleges-ségére.

A felszólalók között voltak Maxton független munkáspárti, Sanders munkáspárti, Beverley, Baxter és Hugh Dalton munkáspárti képviselő, aki az ellenzék utolsó szónoka volt és válaszolt Hitler kancellár azon állítására, hogy Németország bekerítését készítik elő. Valójában az történt, hogy

Csehszlovákiát kerítették be a németek és most Lengyelországot bekerítéséhez láttak hozzá.

A kormány nevében Sir John Simon szólalt fel és örömmel állapította meg azt az egyöntetűséget, amely meg nyilvánul a képviselők magatartásában, amikor a kormány új politikáját támogatják. Nagybritannia történelmében fontos pillanatot jelent ez, mert

az egész ország Chamberlain politikája mellett sorakozott fel és ez egy olyan politika kezdete, amelyről nincsen visszatérés. Anglia olyan kötelezettségeket vállalt, amelyek nem írják pontosan elő, hogy Európa melyik részére vonatkozik az. Az új kötelezettségek következtében nemcsak hogy meg van a háború lehetősége, hanem bizonyos előre megállapított esetekben Anglia lesz az, amely megkezdji a háborút.

A szónok ezután hangsúlyozta azokat a körülményeket, amelyek bekövetkezése után Chamberlain felismerte eddigi politikájának kudarcát és ezért meg kellett, hogy változtassa a külpolitika irányvonalait.

— Ha hihetünk Hitler kancellár azon kijelentésének, hogy

Németországnak nincsen szándékában más nemzeteket megtámadni, ez annál kedvezőbb, mert ha ilyen szándékai volnának, úgy szemben találná magát az ellenállással. Senki sem tagadhatja, hogy Németországnak joga van saját életteréhez, de ez a jog nem jelentheti más államok életterének elfoglalását. Az angol kormány tudatában van annak, hogy

Az angol kereskedelmi küldöttség romániai útja

Az angol alsóházban Stanley kereskedelmi miniszter Fletcher képviselő kérdésére kijelentette, hogy körülbelül

két hét múlva utazik Romániába az a hivatalos angol küldöttség, amelynek vezetője Sir Leith-Ross, az angol kormány kereskedelmi tanácsadója lesz és amelynek tagjai között szerepelnek az összes érdekelt miniszteriumok képviselői. A küldöttség feladata lesz, hogy tanácskozást folytasson a román hatóságokkal a két ország közötti kereskedelem kérdéseiben.

Íjabb Henderson Arthur azt kérdezte, vajon ez azt jelenti-e, hogy ennek a küldöttségnek nem lesz felhatalmazása kereskedelmi egyszemlény kötésére, hanem csak a jövőben kötendő egyszemlény alapjairól tárgyalhat?

Stanley: Ez nem felel meg a valóságos helyzetnek. Meggyőződésünk, hogy a küldöttség nagyon hasznos szolgálatokat fog teljesíteni. A küldöttség műszaki tanácsadókat is fog magával vinni.

Bellenger: Szó lesz-e pénzügyi egyezményről a Romániának nyújtandó pénzügyi kölcsönök céljából.

Stanley: A küldöttség egyik tagja a hivatali hitelkezelésügyi intézet egyik képviselője lesz.

Róma. Nagy feltűnést keltett kedden délután a római politikai és diplomáciai körökben az a hír, hogy lord Perth római angol nagykövete és Mussolini miniszterelnök megállapodtak abban, hogy kedden délután tanácskozásra ülnek össze.

Bonnet tárgyalásai

Páris. Kedden délután rendkívül élénk diplomáciai tevékenység folyt le a francia külügyminiszterium palotájában.

Bonnet külügyminiszter előbb az angol és a szovjet nagykövettekkel tárgyalt. Hír szerint a megbeszélések célja a védelmi szövetség megalakításával kapcsolatos kérdések rendezése volt.

A francia külügyminiszter később Törökország párisi nagykövetével tárgyalt. A Matin hír szerint ez a tanácskozás a Dardanelleken való szabad átkelés kérdését érintette. E tárgyalások befejezésekor este Bonnet külügyminiszter Daladier miniszterelnöknel jelent

meg, akivel szintén hosszabb megbeszélést folytatott.

A párisi lapok változatlan érdeklődéssel tárgyalják a legújabb külpolitikai eseményeket. Első helyen még mindig Chamberlain miniszterelnök hétfői alsóházi beszédével foglalkoznak. A Journal hangsúlyozza, hogy Anglia nem egyetemes biztonsági rendszer létrehozásán fáradozik, hanem

védelmi rendszer megalakításával akarja biztosítani a világ békéjét.

A baloldali lapok azonban óvást emelnek az ellen, hogy Moszkvát is bevonják a védelmi rendszerbe. Egyhangulag hangsúlyozzák, hogy

Ninon de Lenclos-t még 90 éves korában is szerették

A történelem írja, hogy Ninon de Lenclosnak, Franciaország nagy kurtizánjának, még 90 éves korában is volt szeretője. Tény az, hogy egészen öregasszony korában, még elbűvölő szépségnek tartották. Azóta a szépségről alkotott fogalmak természetesen lényegesen megváltoztak. A mai kultúrember a kifogástalan, vakítóan tiszta és ápolat arcbor értéket nagyon meg tudja becsülni. Ninon de Lenclos, ez a rafinált szépségművésznő, ismerte a tej befolyását az emberi arcborra, melyet tartósan fiatallá tesz. Ezen elven alapul a Milkuderm-Milchfettcreme és Milkuderm-Hautsahne.

e védelmi rendszerre feltétlen szükség van, de abba csakis megbízható államokat szabad bevonni. Ha pedig Moszkvát is bevonják ebbe a szövetségbe, úgy ellentétes érdekeket szolgálnak. A francia lapok cikkeiből általában az a nézet alakult ki, hogy abban az esetben, ha nehézségek is merülnek fel, végeredményben a védelmi rendszer megalakítása mégis lényeges enyhülést fog jelenteni a nemzetközi politikában.

Bekerítési politikáról ír a német sajtó

A német lapok is hosszú tudósításokban foglalkoznak Chamberlain miniszterelnök hétfői esti alsóházi beszédével és ismét utalnak arra, hogy az angol kormány újabb politikája Németország bekerítésére irányul.

A Berliner Börsenzeitung Németország magatartását a következőkben szegezi le:

— Chamberlain nagy szavakat használt, hogy bejelentse az angol külpolitika megváltoztatását. **Csalódik azonban, ha azt hiszi, hogy az általa hangoztatott irázisok bármilyen mértékben befolyásolhatják Németországot. Megerősödik az a meggyőződésünk, hogy a német erő növekedése ellentétben áll a hipokrita angolok érdekeivel, azoknak az angoloknak az érdekeivel, akik meg vannak győződve arról, hogy jogukban áll a kontinens ügyeibe beavatkozni. Mi, németek megmaradunk annál a megállapításnál, amelyet Hitler kancellár Wilhelmshafenben leszögezett, amikor kijelentette, hogy a német nép biztonsága saját erejében rejlik.**

Varsó. A Kurrier Kódzienny jelentése szerint tegnap éjjel ismeretlen tettesek beverték a danzigit lengyel Vöröskereszt Liceum ablakait.

A lengyel munkások önként vállalják a felemelt munkaidőt

Varsó. A magángyárakban dolgozó munkások kijelentették, hogy lemondanak nemzetvédelmi okokból a munkaidő törvényes megállapításáról.

Hudson: „Gyors ütemben folyik az angol fegyverkezés”

Hudson angol külkereskedelmiügyi miniszter kedden érkezett vissza többhetes utjáról. A repülőtéren kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy valamennyi országban, ahol járt, mindenütt elsősorban azt kérdezték tőle, hogy Anglia fegyverkezése elég gyors ütemben halad-e. Hudson megnyugtatta az érdeklődőket, hogy az angol fegyverkezés az utóbbi 2—3 hónapban óriási léptekkel haladt előre, mire mindenütt nagy megnyugvással jelentették ki, hogy ennél jobb hírt nem hallhattak volna.

Ankara cáfolja a csapatösszevonások hírét

Ankara. A török távirati ügynökség felhatalmazást nyert egy francia újság azon közleményének megcáfolására, hogy 60.000 török katona összpontosított az alexandrettei szandzsák határán azzal a rendeltetéssel, hogy a szandzsákba bevonuljon, ha a helyi parlament kimondja a Törökországhoz való csatlakozást. Hasonlóképpen cáfolják azt a hírt is, hogy Aleppóban törökbarát bizottság alakult azzal a rendeltetéssel, hogy a török csapatoknak Aleppóig való előnyomulását kérje.

Ki lesz a Harmadik Köztársaság tizenötödik elnöke?

Franciaország 14 elnöke közül kettőt meggyilkoltak, hatan lemondtak az elnökségről és csak hatan ültek hét éven át az elnöki székben

Hogyan lehet valaki köztársasági elnök Franciaországban

Ma, április 5-én választ új elnököt Franciaország. A tizenötödiket. Az 1875-ik évi alkotmány értelmében a harmadik köztársaság elnökét abszolút többséggel kell megválasszák a Versaillesben összeülő képviselők és szenátorok. Addig tart a szavazás, míg meglesz az abszolút többség, amely után az új elnök hét évre beül a köztársasági elnöki székébe.

Az eddigi választások során csak négy esetben kellett két ízben is szavazást tartani, a többi tiz elnököt az első menetben abszolút többséggel választották meg.

Ami az elnökök „foglalkozását” illeti, Mac Mahon egyszerű katonából avansált marsallá és később elnökké, ketten, Jules Grévy és Paul Deschanel képviselőházi elnökök voltak, heten, Thiers, Casimir Perrier, Emile Loubet, Armand Fallières, Raymond Poincaré, Alexandre Millerand és Gaston Doumergue miniszterelnökök voltak, négyen pedig, Sadi Carnot, Félix Faure, Paul Doumer és Albert Lebrun, a jelenlegi elnök, miniszterek.

Az eddigi 14 elnök közül hatan lemondtak az elnökségről, mielőtt lejárt volna hétéves mandátumuk, kettőt, Sadi Carnot-ot és Paul Doumert meggyilkolták, egy meghalt és hatan ültek hét éven át az elnöki székben.

A tizennégy elnök közül mindössze Jules Grévyt választották meg másodszor is, de rövid idő alatt távoznia kellett az Elysée palotából.

A francia köztársaság első elnöke

A Harmadik Köztársaság első elnöke Thiers volt, akit 1871. augusztus 31-én választottak meg. Thiers ügyvéd és újságíró volt és ugyanakkor történelemtudós. 1848-ban lelkes harcosa a köztársasági eszmének, annyira, hogy 1851-ben letartóztatják. 1863-ban beválasztják a képviselőházba, ahol 1870-ben a háború ellen foglal állást. A sedáni vereség után megválasztják a köztársaság elnökévé.

Mac Mahon tábornok neve 1864-ben lesz ismertté, amikor III. Napoleon Algir kormányzójává nevezi ki. A sedáni harcokban megsebesült és fogásba esett. A Páris elleni harcban ő vezette a versaillesi csapatot. 1879-ben lemondott az elnöki tisztségről.

Egy olasz anarchista meggyilkolja Sadi Carnot-ot

Jules Grévy, Jules Favre mellett, egyike volt a legnagyobb francia ügyvédeknek. 1869-ben a párisi ügyvédi kamara dékánjává választották. 1870-ben a francia-német háború ellen küzd, emiatt le is tartóztatták.

A császárság bukása után, a nemzetgyűlés elnökévé választják, míg 1879. január 30-án a köztársaság elnöki székébe ültetik. Ő volt az egyetlen köztársasági elnök, akit másodszor is megválasztottak, de röviddel azután benyújtja lemondását, a közvéleményben megindult mozgalmak miatt, amelyek megválasztását kifogásolták.

Sadi Carnot, foglalkozására nézve mérnök, 1871-ben, a német-francia békeszerződés ellen szavazott. 1887-ben választották meg a köztársaság elnökévé és 1894-ben, Lyonban egy Caseiro nevű olasz anarchista meggyilkolta.

Casimir Perrier a hadügyminisztériumban vállalt tisztséget, majd a képviselőház elnöke volt több ízben, 1894-ben választották meg elnökké, de hat hónap után, személyi okok miatt le kellett mondania.

Börkereskedő, fegyvermester, törvényszéki bíró és elnök...

Valamennyi elnök közül Felix Faure pályafutása a legérdekesebb. Mint börkereskedő kezdte karrierjét, azután Le Havreban fegyvermester, majd bíró a Le Havre-i kereskedelmi törvényszékénél. 1881-ben képviselővé választották meg és három hónap után már a Gambetta-kormány államtitkára. 1895-ben a tengerészeti miniszteri tisztséget cseréli fel az elnöki tisztséggel.

Emile Loubet ügyvéd volt. Montéliman polgármestere és 1878-ban választják meg képviselővé. 1887-ben munkügyi miniszter, később belügyi miniszter, 1896-ban a szenátus elnöke és 1899-ben választják meg a köztársaság elnökévé. Az ő el-

nöksége alatt választották külön az egyházat az államtól. A Dreyfus-ügy miatti politikai harcok is az ő elnöksége alatt érték el tetőpontjukat.

Armand Fallières ügyvéd, 1881-ben belügyminiszter, később igazságügyminiszter, majd a szenátus elnöke és 1906-ban köztársasági elnök.

Raymond Poincaré ügyvéd Párisban, 1887-ben képviselő, 32 éves korában már miniszter, 1912-ben miniszterelnök és 1914-ben a köztársaság elnöke. Elnöki mandátumának lejártá után is többször miniszterelnök, 1934-ban halt meg, 74 éves korában.

Paul Deschanel megyei alispán volt, 1920-ban köztársasági elnök. Egészségügyi okok miatt gyorsan leköszön tisztségéről.

Aki Jaurés-val megalakította a szocialista-párt parlamenti csoportját...

Alexandre Millerand ügyvéd és újságíró, 1885-ben képviselő. Jean Jaurés-val ő alakította meg a szocialista párt parlamenti csoportját. 1899-ben kereskedelemügyi miniszter, később hadügy- és külügyminiszter, majd miniszterelnök és 1920-ban a köztársaság elnöke.

1924-ben lemondott az elnöki tisztségről. Ma 80 éves és 54 év óta képviselő.

Gaston Doumergue ügyvéd és bíró. Később gyarmatügyi miniszter, 1913-ban miniszterelnök és külügyminiszter. 1925-ben választották meg a köztársaság elnökévé. Elnöki mandátumának lejártá után, 1934-ben miniszterelnök.

Paul Doumer számtan-tanár és két vidéki lap igazgatója, 1888-ban lesz képviselő, 1895-ben pénzügyminiszter, majd Indochina kormányzója, később a szenátus elnöke, 1931-ben köztársasági elnök, 1932. május 6-án Gorgulov nevű orosz emigráns meggyilkolta.

Állandó határátlépési engedélyt kapnak azok a földbirtokosok, akik birtokának egyrésze a határon tulra esik

Szatmárról jelentik: A belügyminisztérium értesítette a prefekturát, hogy a tavaszi gazdasági munkák elvégzése érdekében a román-magyar határ forgalmát ismét szabadá tette.

Ennek alapján a vármegyei prefektus fel-

szólította Szatmár megyének azokat a földbirtokosait, akiknek az országhatáron túl földjük van, hogy személyesen jelenjenek meg a vármegyeházán. Ha igazolják, hogy földbirtokuk egyrésze tényleg a határon tulra esik, állandó határátlépési engedélyt kapnak. A jelentkezés alkalmával a munkakönyvet is fel kell mutatni.

Halálos autószerencsétlenség érte Irak 27 éves királyát

Bagdad. Irak királyá kedde virradó éjszaka 27 éves korában autószerencsétlenség következtében meghalt. A Havas ügynökség bagdadi tudósítója részletes jelentést küldött a szerencsétlenség lefolyásáról. E szerint a tragédia éjszaka 23 óra 30 perckor történt. A király magavezette autóján nagy sebességgel haladt az országúton és nem tudni minek következtében

a gépkocsi egy távirópóznának rohant. A gépkocsi az összeütközés következtében darabokra tört.

a király nagy ivben kizuhant és eszméletlenül került el. Koponyaalapi törést szenvedett és néhány perc múlva a helyszínen meghalt.

Irak trónörököse a három esztendő Feysal emír.

Az iraki király halála háromnegyed 1 órakor következett be és a tényt öt orvos állapította meg. A temetés időpontját ma fogják közölni.

Bagdadban ma délben kikiáltották a három éves trónörökös királyát.

LEBRUN

Albert Lebrun, a mostani elnök, mint mérnök kezdte pályafutását. 1900-ban képviselővé választják, 1920-ban szenátor, később gyarmatügyi miniszter és a szenátus alelnöke. 1932. május 10-én választják meg a köztársaság elnökévé.

Tekintettel arra, hogy Lebrun mandátuma 1939. május 10-én jár le, a nemzetgyűlést április 5-re hívták össze, hogy megválasszák Lebrun utódját.

A francia közvélemény most nagy izgalommal várja, hogy ki lesz a Harmadik Köztársaság tizenötödik elnöke.

Godard szenátor nem vonja vissza jelölését

Párisból jelentik: Justin Godard francia szenátor, a szerdai elnökválasztás egyik jelöltje a Havas-iroda utján megcáfolta azt a hírt, amely szerint a jelöltétől visszalépett volna.

— Lebrun jelöltette magát, — mondotta Godard — de én nem jelölöm őt. Ha Lebrun azt mondotta volna, hogy szükségét érzi, hogy az általa megkezdett munkát folytassa, úgy elélltam volna jelöltetésemről.

A szerdai elnökválasztáson egyébként 613 képviselő és 311 szenátor bír szavazati joggal. A választások eredménye előreláthatólag szerdán délután 4 és 5 óra között válik ismeretessé. Amennyiben Lebrun választják meg ismét köztársasági elnöknek, úgy a tervezett ceremóniák egyrésze elmarad.

Pietri volt miniszter bejelentette, hogy visszalép jelöltetéséről és hangsúlyozta, hogy biztosra veszi Lebrun újból való megválasztását. A már korábban visszalépett Petain marsall, aki arról értesült, hogy egyes jobboldali szenátorok mégis rá akarnak szavazni, levélben is bejelentette, hogy semmi esetre sem jelölteti magát.

Tekintettel azonban a király kiskorúságára, az uralmat egyelőre Abdul Ilah, az elhunyt király fivére fogja gyakorolni.

A kormány a király halála alkalmából 40 napos udvari gyászt rendelt el. A kedd délelőtt megtartott minisztertanács ülésén elhatározták, hogy az alkotmány értelmében Abdul Ilah herceg, a király fivére, felségjogot fog gyakorolni. A három éves trónörökös II. Feysal néven kiáltották ki királlyá.

A kormány a király halála alkalmából 40 napos udvari gyászt rendelt el. A kedd délelőtt megtartott minisztertanács ülésén elhatározták, hogy az alkotmány értelmében Abdul Ilah herceg, a király fivére, felségjogot fog gyakorolni. A három éves trónörökös II. Feysal néven kiáltották ki királlyá.

A kormány a király halála alkalmából 40 napos udvari gyászt rendelt el. A kedd délelőtt megtartott minisztertanács ülésén elhatározták, hogy az alkotmány értelmében Abdul Ilah herceg, a király fivére, felségjogot fog gyakorolni. A három éves trónörökös II. Feysal néven kiáltották ki királlyá.

A budapesti Nemzeti Színház titkárának kitüntetése

Budapestről jelentik: Németh Antal dr., a budapesti Nemzeti Színház igazgatója kedden este aranygyűrűvel tüntette ki Hajdu Algernon Lászlót abból az alkalomból, hogy 25 éve működik a Nemzeti Színház titkári hivatalában. Hajdu jogot végzett, a háború előtt pedig az aradi színházban szerepelt, mint énekes bonviván.

A PREFEKTUS

Az áprilisi nap fénypázmái ferdén zuhogtak be a megyei prefektura nagy fogadótermének széles ablakain. A sárga bőrfotójok, a tarka szőnyegek színteltaját eleven fényvel lángoltak. S a színekben, fényben villódzó terem egyik sötét félköríves sarkában egy fejkendő asszony bujt meg, hét-nyolc éves kislányával az ölében: a fények az élet számkivetettjei. Biztosan segítségért jönnek.

A prefektusi szobából kemény, rövid katonás szavak foszlányai szűrődtek ki. Valami falusi orrmár lehetett az illető, akinek az energikus férfinag éppen rövid közigazgatási oktatást tartott, mert a jelentősen visszatérő mondat mind-egyre egy kijelentést idézett: „aki pedig szabálytalanságot csinál, fizesse is meg, haladéktalanul...”. Itt nincs semmiféle kivételnek helye. A törvény beszél. És így tovább. A sarokban a fejkendő asszony riadtan húzta még közelebb magához a szipogó kisleányt, a kemény hangok hallatára: ki tudja, mit gondolhattak ők ketten, a csukott prefektusi szoba ajtaja mellett, ezekben a várakozásteljes, hosszú percekben?

Az ajtó megnyílt és egy energikus katonatiszt lépett ki rajta. Egy ezredes, tüzérszti egyenruhában. Egy pillantással végigtekintette az egész termet és aztán tekintete megakadt a legsötétebb sarokban szeptegő csoporton.

— Maguk mit kívánnak? — kérdezte románul a fejkendő asszonytól, aki gyereket tolva maga előtt, előrenyújtott kézzel járult elébe. Szemét elöntötte a könny és sirásra forduló szájjal magyarul szólalt meg:

— Segítsen rajtuk. Prefektus ur, nincs hol aludjunk, kitesznek a lakásból, nincs semmi keresetünk, mihez is fogjak, jaj Istenem! És úgy áradt belőle a panasza növekvő áradata, mint a tavaszi ár, ha végre utat talál. Az ezredes pedig egyre figyelmebben, némán hallgatta a léleknek ezt a fájdalmas, kétségbeesett kítárlását, mely kétségbeesetten sikolt valami segítségért, megértés, talán a jóindulat megváltása után... Mások talán milliókat keresnek ebben a pillanatban metropolisok tőzsdéinek árfolyam-különbözetein, nők ragyognak tavaszi toilletpompában a korzókban, nyicskilandó asztalok ebédreterített millióit ülik körül ebben a pillanatban részvétlen és önző elégedettek, míg itt két ember áll egymással szemközt, egy vezérkari tiszt és egy fejkendő asszony, akinek kisgyermekével együtt maholnap nincs hová lehajtania a fejét, nincs fedél, amely alatt meghúzhatná magukat...

És ekkor az ezredes-prefektus megszólalt újra, most már magyarul.

— Mit segíthetnék én magukon, jó asszony? Hát adhatok-e én maguknak hajlékot? Mondja meg, mit segíthetek; ha tudom, megteszem.

Az asszony egy pillanatra rábámult. Mintha viziót látott volna egy szemvillanásra. Mintha napok és hetek óta ebben a pillanatban először találkozott volna a hanggal, amely elutasítás helyett a segítségről kérdezi, türelmetlen gesztus helyett kezét nyújtja felé kérdőleg; és nem tud válaszolni hirtelenében, annyira váratlan ez az egész. Érti, hogy most, most kellene valahogy megragadnia a sorsa forduló-pillanatát, mielőtt tovaröppen és ez a keményhangú tiszt, aki most az ember résztvevő megértésével nézi és anyanyelvén hallgatja és kérdezi... a következő pillanatban már továbbmegy, választ hiába várva s ő ottmaradnak a gyermekkel újra a vigasztalan, ezer kérdőjellel zsufolt, szívszorító nyomorúságban...

De nem így történik. Az ezredes-prefektus visszasiet dolgozószobájába. És amidőn újra kilépi az ajtót, kezében irás, amelyet feléje nyújt.

— Ezt adja át a polgármester urnak, — mondja az ezredes-prefektus, — neki személyesen, a saját kezébe. És majd meglátja, hogy valahol talál magának fedelet.

— Jaj, nem engednek be se hozzá az irodaszolgák, — szepreg a fejkendő asszony.

— Maga csak keresse a tábornok urat — mondja az ezredes-prefektus. — ezzel az irással egész bizonyosan beengedik! És ha nem engednek be a polgármester-generális urhoz, akkor följön csak vissza hozzám, mert majd együtt megvünk be hozzá!

A prefektus már tovább is megy, még várunk egy néhány a szobában, kik közben összegyűltek: ki panasszal, ki meghívásra, ki pedig rendeltetve. A fejkendő asszony pedig, kezében a fehér papírlappal, másik kezével szeméit törülgetve, bizonytalanul lépeget kifelé a napfényes hosszú szobán keresztül. A fehér teleírott papírlap fényfoltja szinte világít kezében: ki tudja hátha szomorú életének új fáklyafénye ez, pár kusza sor, amelyet a segíteni kívánó igaz emberi kötelesség, a katonalélek tiszta humanitása avat sors-

fordító varázsfáklyává, hogy bemelegítse a csüggedő szíveket és megnyissa az elfásult lelkek legtítkosabb zárait is a husvétheti megváltás nagy emberi csodájára?

Igen, a szeretet él. Az emberek közötti megértésnek vannak csodálatosan egyszerű megnyilatkozásai. Nemcsak a kunyhókban, a palotában is. Nemcsak az egymásra-utaltak között, de a hatalmasok előtt is és nem lehet akadály a lelkek megnyilatkozása számára a nyelvek, a kultúrák, a sorsok különbözősége, ha bizalommal fordulunk egymáshoz. Mint ember, emberhez.

A pillanattelvételek az életben a legtisztábban karakterizálják az emberi portrékat. Akkor is, ha történetesen a legszebben dekorált vezérkari tisztibuz feszül rajta. Ime, Stinghe Dumitru ezredes, Aradmegye prefektusának portréja. Közigazgatási vezető? Vezérkari tiszt? Mind a kettő. De ezenfelül nemcsak talpig katona, hanem talpig igaz ember is. Olyan, aki vezetni, irányítani, parancsolni és — példát mutatni hívott, mert ez az a példa, amelyet mindenkinek követnie kell.

Husz évvel ezelőtt indult el hódító útjára a milánói kiskereskedők otthonából a dalmás olasz fasiszmus

Száznegyvenöt rongyos frontharcos három pontban tekintte le a dinamikus államok világpolitikájának alapjait — Az internacionális uccat zugása közben született meg a Giovinezza

Itália ezekben a napokban a Fascio megalapításának huszadik évfordulóját ünnepli. Egész Olaszországban felzengett a Giovinezza dala.

Giovinezza, Giovinezza
Primavera di pelezza,
(Ifjuság, ifjuság,
A szépség tavasza).

Enélkül a dal nélkül azonban a husz év előtti mozgalom nem terebélyesedett volna sohasem az a hatalmas tényező, amely ma már nemcsak átalakította Olaszország képét, de megmásva a husz év előtti európai erőviszonyokat, új Európát teremtett.

Husz évvel ezelőtt a Popolo d'Italia szerkesztőségében indult el utjára ez a mozgalom. Március 23-án volt éppen husz éve annak, hogy Benito Mussolini, a Popolo d'Italia szerkesztője, Milánó egyik elhagyott terén, a Piazza del Santo Sepolcra a kiskereskedők egyesületi helyiségében a legnagyobb titokban összehívott néhány régi frontharcost. Pontosan száznegyvenötén gyűltek egybe. Lenn az uccán annak ellenére, hogy az Olaszországra nézve győzedelmes november 12-iki fegyverszünet óta már öt hónap múlt el, mégis egyre sürribben hangozott fel az Internacionális. Milánó uccán nap-nap után hatalmas vörös lobogók alatt vonultak fel a tömegek. Lenint éltetve és a levegőben rivalgott az ilyen kiáltás: „Le a háborus pártiakkal, le a militaristákkal!”

Zászlót bont a Popolo d'Italia főszerkesztője

A kis szobában a Popolo d'Italia szerkesztője, akiről tudták, hogy valamikor meggyőződéses szocialista volt, az „Avanti” című lap szerkesztője és Svájcban egy időben Trockij barátja volt, most régi frontharcos bajtársai előtt rövid gyors mondatokban vázolta az eseményeket. Elmondotta, hogy a frontharcosok nagy serege, amely Olaszország számára a világháborúban a győzelmet kivívta, szinte szétzillogt, reményvesztetten tengődik Itáliában, mert a polgári életbe való visszatérést a liberális kormány nem tudja biztosítani. Van ugyan néhány frontharcos szövetség, de azok egy-egy vezetője nélkül nem érnek el eredményeket. A szónok ezután emlékeztetükbe idézte a római hatalom jelvényét, a Fascist, a litorok vesszényalábját, amelynek minden egyes szála külön-külön törekény és gyenge, de egybefonva eltörhetetlen erőt képvisel. Ezért javasolja, hogy új szövetségüket, amelyben minden frontharcos egyetlen hatalmas akarathoz egyesül majd, nevezzék el Fascionak és azonnal kezdjék meg a propaganda, hogy mozgalmaikat országosan megszervezhessék. A főszerkesztő szavait mindenki lelkesen fogadta és javaslatát vita nélkül elfogadta.

A történelmi három pont

Elhatározták, hogy a mozgalomuk neve ez lesz: „Fasci Italiani di Combattimento”, azaz az „olasz harcosok szövetsége”. Ezután három pontban ismerteti a mozgalom programját. Szó szerint a következőképpen hangzik:

1. „Március 23-i értekezet első üdvözlése azok emlékeztetének szól, akik meghaltak a hazá nagyságáért és a világ szabadságáért; a rokkantoknak, a sebesülteknek, minden frontharcosnak és minden volt hadifogoly-nak. Az értekezet a legnagyobb energiával és akarattal akarja képviselni az érdekeiket”.

2. „A március 23-i értekezet kijelenti, hogy ellensége más nemzetek olyan imperializmusának, amely Olaszország kárára van és ellensége annak az esetleges olasz imperializmusnak, mely más nemzeteket fenyegetne. Elfogadja a nemzetek szövetségét, ha annak egyenlő jogu tagjai vannak és ha kielégíti Itália jogos igényeit az Alpokon és az Adrián és ha nem ellenzi Fiuménak és Dalmáciának Olaszországához való csatlósását”.

Brassói román költő öngyilkossága

Brassóból jelentik: Apostol Euripide Brassóban élő román költő megmérgezte magát és meghalt. Az öngyilkosságot a hatóságoknak bejelentették és a megindított vizsgálat megállapította, hogy a 65 éves költő nyomora miatt követte el végtetes tettet. Apostol Euripide pályafutását Bucurestiben kezdte, ahol igazgatója volt a Banca Agricolának. Onnan Brassóba került a Banca Generala fiókjának élére, majd az IAR alkalmazottja lett, de innen is kivált. Élete utolsó éveit a legnagyobb nyomorban élte le és epigrammák, valamint rövid kis cikkek írásával tartotta fenn magát, amelyek bucupesti lapoknál helyeztet el. Mágnán egy papírlapot találtak, amelyen négysoros kis versben kérte a világ elnézését ezért az „utolsó tréfájáért”. Halála mély részvételet keltett barátai körében, akik elhatározták, hogy hátrahagyott irásait könyvalakban adják ki.

3. A március 23-i értekezet kötelezi a fascistákat, hogy minden eszközzel megakadályozzák a képviselőválasztáson azoknak a jelölését, akik régebben, vagy most háboruellenes magatartást tanusítottak”.

Mindössze ebből a három pontból állott az alig százötven régi frontharcos előtt ismertett programnyilatkozat, amelyben Benito Mussolini meghatározta mozgalmanak célkitűzéseit. Ebben már benne volt a Nitzi-féle szabadkőműves liberális rendszer és az Olaszországot egyre fenyegetőbb veszélyeztető vörös nemzetközi szocializmus elleni harc a végső következtetésig: a megsemmisítésig.

Marcia su Roma

Az események azután épp olyan gyorsan követték egymást, mint mostanában. D'Annunzio csapatai megszállták Fiumét és elűzik onnan az ott veszteglő idegen csapatokat, amelyeknek az lett volna a feladatuk, hogy Fiumét átításszák Jugoszláviának. Mussolinit D'Annunzio bátor cselekedete ezután még jobban a cselekvésre ösztönözte. És elérkezett a híres Marcia su Roma ideje is. A mozgalom, amely 1919. március 23-án, — tehát éppen husz évvel ezelőtt — indult el utjára egy milánói szobában, ahol mindössze alig 150 régi olasz frontharcos volt, hatalomrajutása után ugyiszólván a szemünk előtt felülvált világnolitikai tényezővé

Rengeteg a birság a postai levelezési küldemények új árszabásának életbelépése alkalmából

Talán sohasem fogyott el annyi „büntetés bélyeg” — amit a postán ragasztanak fel a hiányosan felbélyegezett postai küldeményekre, — mint az utóbbi időben. Főképpen a levelezőlapok, amelyeknek a díjszabása közzismerten 3+1, vagyis négy lei, érkeznek a címzetthez a komor szürke „büntetés bélyeg”-gel, amelynek pénzbeli ellenértékét könyörtelenül behajtatja a postás. A büntetés kifejezése után a m. t. címzett megnézi jobban a levelező lapot, hogy mennyivel ragasztott a drágalátos rokon, barát, avagy üzletfél kevesebbet a szívélyes lev. lapra, de csodálkozva győződik meg róla, hogy bizony nem hibázott a levelező lap írójáról, mert előírás szerint felbélyegezte...

— Miért fizettem büntetést? ... — horkan fel a címzett, aki csak azért háborodott fel, mert nem olvasta el figyelmesen a postai küldeményekre vonatkozó új díjszabást, amely könyörtelen szigorral előírja, hogy a levelező lap megcímett oldalára egyetlen sort sem szabad írni, legfeljebb csak a feladó címét. Aki bőbeszédűen átír a levelező lap talsó oldalára is — kihágást követ el, amelyet „büntetésbélyeg”-gel torolnak meg.

CORSO-MOZGO husvétli műsora
vasárnapról kezdődőleg:
HARRY PIEL
320. számú szökevény

A belügyminisztérium rendelete az állampolgárság elnyeréséről

Román nemzetiségűek elismerés, kisebbségek naturalizálás útján lehetnek állampolgárok

Kolozsvár. Egyik multheti számunkban ismertettük a pénzügyminisztériumnak a kolozsvári pénzügyigazgatósághoz érkezett ama leiratát, amely szabályozza azokat a módokat, amelyeknek igénybevételével az állampolgársági lajstromból kimaradt többségi és kisebbségi nyugdíjasok hozzájuthatnak régen beszüntetett nyugdíjaikhoz. Szombaton aztán Kolozsvár város tanácsához újabb nagyfontosságú rendelkezés érkezett, mely most már

általánosságban szabályozza azokat a módokat, amelyeknek alapján az állampolgársági névjegyzékből kimaradt egyének megszerezhetik állampolgárságukat.

Mint hogy a belügyminiszternek ez a rendelkezése főleg az ország területén élő kisebbségi állampolgárokat érdekli, szükségesnek tartjuk a belügyminiszteri leiratot ismertetni.

A 6122—1939. számú és március 24-én kelt belügyminiszteri rendelet megállapítja, hogy az állampolgársági lajstromokból kimaradt román nemzetiségű egyének elismeréssel,

a kisebbségek pedig naturalizálás útján szerezhetik meg állampolgárságukat az igazságügyminisztérium mellett működő naturalizációs bizottság útján.

Román nemzetiségűek a 8 lej okmány és 1 lej repülőbéllyeggel ellátott és román állampolgárrá való elismerésüket kérő kérvényhez a következő mellékleteket kell csatolni: 1. Születési bizonyítvány. 2. Román eredetüket igazoló igazolvány. 3. Szülei házassági levele. 5. Erkölcsei bizonyítvány. 6. Büntetlen előéletét igazoló bizonyítvány. 7. Nyilatkozat arról, hogy esetleges idegen állampolgárságáról lemondott. 8. Illetőségi bizonyítvány. 9. Igazolvány arról, hogy idegen állampolgárságot nem optált.

A kisebbségek állampolgárságát, mint fentebb is ismertettük, csak naturalizálás útján nyerhetik el, ami már sokkal körülményesebb és költségesebb, amennyiben a naturalizálásra vonatkozó és az igazságügyminisztérium naturalizációs bizottságához beadandó kérvényt már 660 lejes fiskális bélyeggel, 100 lei bírósági bélyeggel és 2 lej repülőbéllyeggel kell ellátni. Ellentétben: az eddigi gyakorlattal, ehhez a kéréshez nem kell mellékelni

a kérvényezőnek más állampolgárságáról való lemondásáról szóló nyilatkozatot és ezt a naturalizáló bizottság csak akkor kéri, ha a kérelmező egyébként megfelel a követelményeknek, mert a múltban már számtalan esetben megtörtént, hogy a kérvényezők előre lemondtak idegen állampolgárságukról, a naturalizációs bizottság pedig nem ismerte el állampolgárságukat s ennek következtében hontalanokká váltak.

Leszögezi a belügyminiszter rendelete, hogy a naturalizációs bizottsághoz beadott kérvények a kérvényező tényleges jogi helyzetén mit sem változtatnak és ebből semmi jogelönvt sem szerezhettek mindaddig, míg a honosító bizottság őket tényleges állampolgároknak el nem ismeri.

A honosításra vonatkozó kéréshez a következő okmányokat kell mellékelni:

1. Nagykorúsági bizonyítvány.
2. Politikai jogokkal rendelkezik.
3. Nyilatkozat arról, hogy külföldi állampolgárságáról lemond.
4. Igazolványt arról, hogy 10 éve az ország területén tartózkodik.
5. Nem volt büntetve és államellenes tevékenységben nem vett részt.
6. Nem szerzett gyógyvithatlan betegséget.
7. A megélhetéshez szükséges anyagi eszközökkel rendelkezik.

Nem kell igazolni az országban tíz év óta tartózkodásukat és a megélhetésre vonatkozó anyagi eszközöket azoknak, akik a román hadseregben szolgáltak, román nemzetiségi szempontból a Romániában való tartózkodásra hasznosak, román nővel léptek házasságra, valamelyik romániai egyetem diplomájával rendelkeznek, az országban születtek és 21 éves korukig itt éltek, ha törvénytelen születésűek és naturalizáltak, vagy elismert román állampolgárok törvényesítik. Végül pedig, amennyiben az illető nő naturalizált román állampolgárhoz ment feleségül.

A belügyminiszter rendelete tehát, amelyet különben a város tanácsa a napokban hirdetmény útján is közzé fog tenni,

módot ad az állampolgárság elnyerésére, mindazoknak, akik az állampolgársági névjegyzékből kimaradtak.

Ezzel a rendelettel tehát meg van oldva az eddig még mindig vitás állampolgársági jogok elismerése. Mindenesetre ez a rendelkezés ezek és ezek lelkinyugalmát fogja visszaadni, akik eddig — bár állampolgársági jogokkal rendelkeztek — az ég és föld között lebegtek. A baj csak ott van a kisebbségek szempontjából, hogy az eljárás költséges, körülményes és hosszadalmas. A szükséges bizonyítványok beszerzése nemcsak tekintélyes időt, hanem igen sok költséget vesz igénybe. Módot kellene találni arra, hogy a belügyminiszter, — aki ezzel az intézkedéssel igen nagy megértésről tett tanúságot — ne követelje a honosítási bizonyítvány közel 800 lejes bélyegköltségeit, mert emiatt sokan fognak abba a hely-

zetbe kerülni, hogy a sok költség miatt még a rendelet könnyítése ellenére is, nem fogják tudni megszerezni állampolgárságukat. A kisebbségek vezetőinek ki kellene eszközölni, hogy az általa, nos rendelettel mentse fel a bélyegkötelezettség alól a honosításra szükséges mellékleteket.

Csökkenteni kénytelenek előadási napjaikat az aradi mozik

Az új adózási rendszer intézkedései miatt az Uralkodóhoz, Calinescu kormányelnökhez és Mitita Constantinescu pénzügyminiszterhez fordulnak kétségbeejtő helyzetükben az aradi mozitulajdonosok

Arad mozijainak életében és működésében gyökeres változást hozott a látványossági adóról szóló új törvény. Az új intézkedések ugyanis teljesen megváltoztatják azt a rendszert, amely szerint a mozik adófizetése eddig történt, a mozik adózási új alapokra fektetik és egyidejűleg — többek között aradi viszonylatban is — lényegesen emelik a látványossági adót.

Eddig a mozik a látványossági adót az eladott jegyek arányában rótták le, vagyis az eladott jegyek árának 20 százalékát fizették látványossági adó fejében. Az új törvény az adózás alapjául a mozik férőhelyeit veszi, függetlenül attól, hogy a mozik hány jegyet adtak el. Egy másik elve az új törvénynek, hogy kategóriákba osztja a különböző városokat és a moziknak aszerint kell az adót fizetni, hogy mely kategóriájú városok közé tartoznak? A harmadik lényeges alapelv pedig az, hogy az adó megállapításánál alapul 500 férőhelyes mozi vesznék.

Aradot az új törvény az első kategóriába sorozza, vagyis abba a kategóriába, amelyre — București kivételével — a legmagasabb adó esik. Eszerint Aradon egy 500 férőhelyes mozinak napi 2400 lejes látványossági adót kell lerónia. Abban az esetben, ha a mozinak ötszáznál több férőhelye van, akkor minden megkezdett száz ülőhely után a fenti összeg további 10 százaléka számítandó. Kevesebb hely esetében az adó annyi 10%-al kevesebb ahány 100 hellyel kevesebb van a mozikban, mint ötszáz.

A mozitulajdonosok az aradi pénzügyigazgatóságra érkezett utasítások értelmében azonnal kötelesek ideiglenes nyilatkozatot beadni a pénzügyigazgatóságához arról, hogy hány férőhelyük van. Ennek megtörténte után, legkésőbb április 15-ig a pénzügyminisztériumhoz három példányban el kell juttatniok mozijaik tervezését, az ülőhelyek számának feltüntetésével. Abban az esetben, ha a fenti időpontig ezeket a tervezeteket nem küldik el, 2500 férőhely után számított adót fizetnek bírságként.

Az aradi pénzügyigazgatóság felhívja a mozitulajdonosok figyelmét arra, hogy a jelenleg birtokukban lévő és még nem látványossági jegyek után azonnal, előre le kell fizetniök a színházi és a mozi, illetéket. A jövőben ezeket az illetékeket akkor kell befizetni, amikor a jegyekhez szükséges izeket vásárolják.

A 2400 lejes fix illetéket naponta előre kell befizetni. Abban az esetben, ha ezt elmulasztják, 60 ezer lei bírsággal sújtják őket és ezenkívül az adót is meg kell fizetniök.

Az új adózási rendszerrel kapcsolatban beszélünk az aradi mozitulajdonosokkal, akik a következőket mondták:

— Aradot a törvény az első kategóriába sorolja, abba a csoportba, amelyben Aradon kívül Nagyvárad, Temesvár, Lugos, Brassó, Kolozsvár, Nagyszeben és Cernauti szerepel. Az aradi mozik-

nak az új rendelkezések értelmében olyan látványossági adót kell fizetniök, amelyet képtelenek elviselni. Ez a látványossági adó olyan összegnek felel meg, amelyet a régi rendszer szerint a jelenlegi jövedelem kétszerese után fizettünk volna. Mivel az új terhek mellett egyetlen aradi mozi sem tudja további működését biztosítani, mozgalmat indítottunk annak érdekében, hogy Aradot más kategóriába osszák be, vagyis olyan kategóriába, ahol kevesebb az ujonnan létesített fix összegű adó.

— Ennek érdekében ma táviratot intéztünk Öfelsége II. Carol királyhoz, akinek legmagasabb támogatását kértük ennek megvalósítása érdekében. Öfelségehez intézett táviratunkban utaltunk arra, hogy az új rendszer szerint az aradi mozik nem tudnak naponta előadást tartani, ami viszont Arad kulturigényeivel ellenkezik. Táviratot intéztünk Calinescu Armand miniszterelnök és Mitita Constantinescu pénzügyminiszter urakhoz is, akik-től szintén Aradnak más kategóriába való beosztását kértük. Utaltunk arra, hogy Aradnak távolról sincs olyan forgalma, mint Galačinak, Iaşinak és még több városnak, amelyek alacsonyabb adófizetési kategóriába kerültek.

— Mivel az adó a játszási napok után fizetendő, egyelőre úgy kellett határozni, hogy a játszási napokat csökkentjük és hetenként háromszor, legfeljebb négyszer tartunk előadásokat. A keddi napon ennek megfelelően az aradi mozikban már szüneteltek az előadások. Ennek az új helyzetnek következtében alkalmazottainkat is csak az előadási napokon foglalkoztathatjuk és ez negyvenöt aradi család lényegesen kedvezőtlenebb kereseti körülmények közé kerülését jelenti. Az új rendszerrel kapcsolatban a közönség szíves figyelmét felhívjuk arra, hogy figyelje az újságok hírdetéseit, mert ezekből tudhatja majd meg, hogy a mozikban mely napokon vannak előadások.

— Mi bizunk abban, hogy kérésünk illetékes helyen meghallgatásra talál és Aradot a mozik adózási szempontjából más város csoport tagjai közé osztják, mi által lehetővé teszik, hogy az állam is megtalálja számítását, másrészt pedig a mozik további zavartalan működésére is lehetőség nyíljon.

Az új látványossági adótörvény egyébként azon vendéglőkre és kávéházakra is, a bérletük alapján látványossági adót vet ki, amelyek zenét foglalkoztatnak. Ennek a rendelkezésnek ismeretására legközelebb visszatérünk.

Kezelési illetéket léptettek életbe az árubehozatalnál

Az aradi vámhivatalhoz értesítés érkezett a pénzügyminisztériumból, amely közli, hogy április 1-i kezdettől ugynevezett kezelési illetéket vetettek ki a behozott árukra. Ez az illeték egyes áruknál a súly, más áruknál pedig a darabszám után fizetendő.

4 millió lei utépítésre, javításra és a hidak átfestésére

Uj aszfaltburkolatot kap az Avram Iancu-tér és kikövezik a Carol-körut villasorrszi meghosszabbításának utszakaszát

A városvezetőség utasítására a közséi közigazgatás gazdasági ügyosztálya több árlejtést írt ki új utburkolási munkálatok elvégzésére, utjavításokra, valamint a két személy és járműforgalmat lebonyolító hid átfestésére. Teljesen új aszfaltburkolatot kap az Avram Iancu-tér és az erre vonatkozó árlejtési hirdetmény 969.400 leiről szól. Megvalósítja a városvezetőség azt a régi és indokolt óhaját is, hogy a Carol körutnak a 2. Decembrie uccán túli meghosszabbított szakaszát juttassák rendes utburkolathoz. A villanegyednek ezt a szép és fejlődő részét ugyanis eddig az uccáig aszfaltburkolattal látták el, a meghosszabbított szakaszon azonban semmiféle utépítést nem eszközöltek. Most erre is pályázatot írt ki a városvezetőség és a legrövidebb időn belül rendeződik a Carol-körut eme utolsó utszakaszának problémája. A Traian hid átfestésére 471.380 leit, a Decebal hid átfestésére pedig 700.000 leit irányoz elő a város az ugyancsak most kiírt pályázat feltételei szerint. Több más utépítési és javítási munkát szerepel még a pályázati hirdetmények között, amelyeknek lejáratí ideje április végétől egészen május első napjáig tart sorozatosan és amelyeknek előírásait végösszegben mintegy négy millió leit tesznek ki.

— **Németh Antal dr. kiténtetése.** Budapestről jelentik: Németh Antal dr.-t, a budapesti Nemzeti Színház igazgatóját a magyar kormányzó érdemei elismeréseképpen kormányfőtanácsossá nevezte ki.

— **Egyhávi elzárásra kelt a katonai törvényszék egy debreceni diakonissza-nővért,** Kolozsvárról jelentik: A katonai törvényszék hétfőn délelőt Mátvás Ilonka, debreceni diakonissza-nővér perét tárgyalta. A vádlott ez év március 10-én érkezett Romániába, hogy tordaszentlászlói rokonait meglátogassa. A határon átvizsgált csomagjait s az egyik bőröndben egy irreverenda költeményeket tartalmazó verseskötet találtak. A könyvet a válnhatóságok elkobozták, a diakonissza-nővért pedig őrizetbe vették. A tárgyalás során a vádlott előadta, hogy utolvasmányul egy általa még ismeretlen verseskötetet télt a bőröndjébe anélkül, hogy ismerte volna a könyv tartalmát. A katonai törvényszék Barbu Alexandru dr. ügyész vád- és Negoiiescu dr. kapitány védbeszéde után Mátvás Ilonkát egyhávi elzárásra ítélte. Az ítéletbe beszámították a 24 napi vizsgálati fogságot.

Harisnya, kesztyű,

kézimunka-anyagok
nagy választék, olcsó árak

WEISZ és BENJAMIN-cégnél

— **Gyümölcsfa-ferőtlenítő telepet létesít a város gazdasági ügyosztálya.** A város területén és közvetlen környékén levő gyümölcsfa-ferőtlenítés támogatása és gondozása érdekében a városvezetőség elhatározta, hogy gyümölcsfa-ferőtlenítő telepet létesít. A közséi közigazgatás gazdasági ügyosztálya 60.000 lei előirással pályázatot írt ki a gyümölcsfa-ferőtlenítő telepe építeték felépítésére és belső berendezésére. Az újonnan ültetendő gyümölcsfa-csemetéket rendkívül kedvező áron fertőtleníti majd a város újonnan létesülő növényegészségügyi szolgálata.

— **Református templomalapkö-léttel Erdőhegyen.** Beszámoltunk már arról, hogy Kisenő-Erdőhegy református egyházközsége lebontatta a régi roskadozó templomot és elhatározta egy új, tágasabb templom építését. Az új templomalapkö-léttel ünnepeinek most folytak le nagyszabású ünnepség keretében, amelyen nemcsak az erdőhegyi, kisenői reformátusok, hanem a helybeli hatóságok és az összes vallásfelekezetek képviselői is részt vettek. Az ünnepség a Királyhimnussal kezdődött, majd a református egyház ének-kara Kilin Sándor tanító vezetésével zoltárt énekelt. Nagy Zoltán református lelkész szép beszédben tárta fel az ünnep jelentőségét, azután Szeberényi Rózsika szavalta el Szilágyi János földmives: „Az alapkölerétélre” című alkalmi versét, amelyet a hallgatóság nagy tetszésnyilvánítással fogadott. Oanea Aurel főszołgabíró románnyelvű beszéde után Olosz Laios dr. és Goldzieher Márton dr. izraelita hitközségi elnök mondott költői szószóló beszédet. Az ünnepség végén egy légmentesen elzárt fémdobozt, amelybe az új templom felépítéséről szóló okmányt, az „Alapköletélre” című alkalmi verset és az összes forgatolomban levő fémpénzek egy-egy példányát helyezték el, elászták az új templom helyén. A megható alapköletéti ünnepség a Királyhimnussal ért véget.

Ismeretlen férfi levelette magát Aradon a második emeletről

Ételveszélyes állapotban szállították a kórházba

Rejtélyes hátterű öngyilkossági kísérlet történt kedde virradó hajnalban Aradon. Egy eddig még ismeretlen, 30—35 év körüli jól öltözött férfi az Avram Iancu tér 10. számú ház második emeletéről az udvarra vetette magát. A megdöböntő módon elkövetett öngyilkosság oka egyelőre ismeretlen és annak előzménye az éjszaka folyamán történt razzijára vezethető vissza. Hajnali két óra tájban ugyanis a rendőrség emberei váratlan razziat rendeztek az egyik, a General Cernat-téren lévő garnizállóban. Az egyik szobában hangos társaságot találtak, amelynek tagjai: négy nő és egy férfi mintegy harminc üveg sört fogyasztottak el. A rendőrségi tisztviselők igazolásra szólították fel a társaság tagjait. Az ismeretlen férfinél semmiféle igazoló irat nem volt és ezért arra kérte a rendőrtisztet, hogy kísérelje őt el az Avram Iancu-tér 10. számú ház második emeletén lévő lakására, ahol okmányokkal igazolja kilétét.

A rendőrség emberei eleget tettek az eléggansan öltözött idegen kérésének. Amikor a bérház második emeletére értek

az ismeretlen megmutatta, hogy melyik szobában lakik, majd hirtelen elhatározással a nyitott folyosó vaskorlátján keresztül két emelet magasságból az udvarra vetette magát.

A szörnyű esemény szemtanúi nyomban az udvarra siettek, amelynek következtén **összetört tagokkal, eszméletlenül állapotban, nagy vértesében feküdt az életunt, akit a mentőkkel a központi kórházba szállítottak, ahol az orvosok megállapították, hogy koponyaalapi és**

hátterectörést szenvedett és ezért állapota reménytelen.

A rendőrtisztviselők átkutatták az öngyilkosjelölt zsebeit, abban

65 ezer lei készpénzt találtak.

Igazoló iratokra azonban sem zsebeiben, sem szobájában nem akadtak. Mindössze egy háti-zsák és néhány ruhadarab állt a butorozott szobában, amelyet özvegy **Fenichel Simonné** adott bérbe egy éjszakára az ismeretlennek. A rendőrségi vizsgálat során megtudták, hogy a közánknon férfi hétfőn délután 5 óra tájban kereste fel Fenichelné, akitől egy éjszakára szobát bérelt. Az ismeretlen nem mondta meg a nevét, mindössze annyit közölt lakasadónójével, hogy most tért vissza katonai szolgálataból és kedden reggel **Brádon lakó hozzájártozóikhoz akar hazautazni.** A rendőrségi vizsgálat — amely **Marcu Viorel** rendőrkapitány, a büntügyi osztály főnökének irányításával folyik, — azt is tisztázta, hogy az idegen **még hat óra előtt az egyik éjszakai mulatóba ment, majd este kilenc óra tájban több nő társaságában a garnizállót kereste fel és letartóztatásáig ott mulatott.**

Az aradi rendőrségen kívül az ország különböző városainak rendőrségeivel is összeköttetést keresett az öngyilkosjelölt kilétének megállapítása érdekében, de minden fáradozás eddig hiábavalónak bizonyult. Ezért azt sem sikerült még tisztázni, hogy a nagy összegű készpénz miképen jutott a kórházi ágyon haladó életunt birtokába. A tényállás megállapítására folyik a vizsgálat.

Színház - Művészet

Szenzációs műsor Felhő Ervin husvéti bohózat-előadásain

Ajánlatos a jegyekről előre gondoskodni

Felhő Ervin, az aradi színház általánosan kedvelt komikus husvét napjain tartja meg az Iparos Ottthonban a régebben behirdetett nagyszabású bohózat-estjét. Husvét elsőnapján délután 5 óraker, valamint husvét másodnapján délután 5 óraker és este 9 óraker, — tehát három előadás során — kerülnek színpadra az utóbbi évek legfrappánsabb bohózatjai. A nagyszerű műsorból kiemelkedik „Az őrsem” és a „Pörüljárt házasságközvetítő”, amelyek szünetnélküli, falrangozó kacagást biztosítanak. A főszerepeket a kitímő Felhő Ervinen kívül a nagyszerű humorú Gömöri Emma, a dekoratív megjelenésű Miklóssy Eta, azonkívül Ágay Margit, Derecskeyné, a férfiak közül ifjú Szender Mihály, Jávor és Derecskey játszanak. Jegyek Oláh Sándor főtéri papírüzletében, Ajánlatos a jegyekről előre gondoskodni.

— A „Societatea Carpatină Ardeleană” (EKE) turista egyesület Czárán-osztálya husvét vasárnap reggel fél 7 óraker autót indít Kaszójára. Jelentkezést elfogad szombat délig Sándor Iván és Társa sorsjegyiroda.

Tekintse meg

L. TURMAN

bördlismű üzletét, Str. Dr. Petran 3. sz. alatt a legújabb bécsi modellek után készített retiküljei és övei szenzációslak.

A husvéti ünnepekre vevőinek a kirakati árakból 10% engedményt nyújt.

— **Autóországút a tenger alatt.** Fantasztikus álmodozónak nevezzük Napoleon idejében a francia hadsereg egyik fiatal műszaki tisztjét, Basdevant mérnököt, akinek nagy terve: országút száz méterrel a tengerfenék alatt. Anglia és Franciaország között most rövidesen megvalósul. A tervről érdekes cikkben számol be Tolnai Világképje legújabb száma.

— **Tavaszkabátokat, nyáriruhákat és köpenyeket, csinos és célszerű leányka- és fiúruhákat közöl a „Párisi Divat” áprilisi száma.** De nemcsak a ruhák, hanem a kézimunkák is javasziasak. Kertbe, verandára, lugasba való tarka párnákat, színes abroszokat hoz a legújabb Párisi Divat.

Máramarossziget és Szatmár között helyreállott a személy- és áruforgalom

Szatmárról jelentik: A CFR vezérigazgatósága rendeletet adott ki, amely részletesen szabályozza a szatmár-máramarosszigeti személy- és áruforgalmat. A rendelet értelmében az ország bármelyik állomásán továbbra is elfogadják a hosszumező-máramarossziget-borsai vasutvonalon mentén fekvő községekbe címzett áruküldeményeket és ugyanoda személyszállítási vasuti jegyeket is kladnak. A CFR az áruszállítmányokat az ország belséjéből vasuton Szatmárig hozza. Itt átrakják a bicszadi keskenyvágányu vonatra és felviszik Avasfelsőfalujig, ahonnan tehergépkocsikon továbbbitják Máramarosmegyébe, a jelzett címre. Máramarosból az ország belsejébe feladott áruküldemények szintén ezt az utat teszik meg Szatmárig, ahonnan vonaton továbbbitják a címzett részére.

Hasonló módon bonyolítják le a személyforgalmat is. De azon utasok részére, akik nem óhajtanak a bicszadi kisvonalon utazni, hanem a szatmár-szigeti utat CFR-társaság kocsin akarják megtenni, a jegypénztárak csak Szatmárig adnak jegvet. Szatmáron autóbusz jegvet kell váltaniok, ami némileg megdrágítja a Szigetre való utazást. Azok részére viszont, akik az előirt módon — Szatmárról Avasfelsőfalujig kisvonalon és onnan társasgépkocsin utaznak Szigetre. — az utazás nem lett drágább.

— **Felhívás!** Felszólítjuk azokat a magyar iparos tanoncokat, akik a munkaügyi minisztérium engedélye alapján f. év őszén megnyitandó kath. ipari tanonc-tanfolyam I. osztályába beiratkozni kívánnak, hogy ezen szándékukat f. év április hó 15-éig hétköznapokon 9—1 óra közötti időben a róm. kath. egyházközség (Str. Ioan Calvin 22.) irodájában iskolai bizonyítványuk bemutatásával jelentsék be. Az aradi róm. kath. egyházközség.

INSPEKCIÓS GYÓGYSZERTÁRAK:

FÖLDES gyógyszerertár, Str. Eminescu.
KÁRPÁTI gyógyszerertár, Bul. Reg. Ferdinand
ROZSNYAI gyógyszerertár, Piata Avram Iancu
(Tel.: 15-00.)

Nyilvános pályázatot hirdetett a város a színházépület átalakítására, az új színház-épületre és a Neptun partfürdő átalakítására

Összesen 360.000 leiel tartalmaznak a legjobb minősített építészeti terveket — Már a közel napokban nyilvánosságra hozzák a pályázati feltételeket

Április elsejével a város pénzügyi szolgálatánál is megkezdődött az új költségvetési év és ennek megfelelően sorra kerülnek azok a munkálatok, amelyeknek elvégzését még a most lezárult pénzügyi évben vették tervbe. A városvezetés elsősorban a színházépület ismeretes átalakítását kívánja megvalósítani és illetékes helytől kapott értesülés szerint rövidesen megtörténnek a szükséges intézkedések. A városvezetés ugyanis elhatározta, hogy **ugy a színházépület átalakítását, mint az új színház felépítését Aradváros mérnöktársadalmának és általában a nem hivatalos mérnökök bevonásával valósítja meg.** Ezért nyilvános árlejtést írnak ki a megfelelő tervek elkészítésére, amely terveket azután szakbizottság vizsgálja felül és dönti el az előbbség kérdését.

Összesen négy ilyen nagvobbjelentőségű pályázatot ír ki a városvezetés a gazdasági ügyosztály közbeniöttével.

Az első pályázat a színházépületnek üzemeltetésre való átalakítására vonatkozik és csupán nagy általánosságban tartalmaz irányelveket a városvezetésnek a munkálatok elvégzésére vonatkozó elképzeléseit illetően. A tervek részletes kidolgozását, a kereszttulvitel elképzelését és ennek műszaki megtervezését a pályázókra bízzák azzal az íratlan előfeltétellel, hogy a megvalósításnak a lehető legmodernebb építészeti elvek alapján a legjobb megoldási lehetőség szerint s építészeti szempontból a leggazdaságosabban és legmegbízhatóbban kell megtörténnie.

Előreláthatólag május tizenötödikére írják majd ki a pályázat lejárati napját és az elsőnek minősített pályamű jutalmazására 100.000 leit irányvoznak elő.

A második pályázat ugyancsak a színház-épülettel áll összefüggésben és tárgya az épület földszintjén lévő kávéház és étteremhelyiség olyan módon való átépítése és egybekapcsolása, hogy itt egyetlen, egységes vendégszolgálati üzemi létesüljön. Ebben a vonatkozásban is szabad kezet hagynak a pályázat résztvevőknek, az általános irányelv pedig az, hogy **Arad ennek a második számú árlejtési csoportba tartozó tervnek megvalósításával nagyvárosi ízlésnek és színvonalnak megfelelő nagy, egyszerű és szép vendégszolgálati üzemhez jusson.**

Az új kávéház-étterem homlokzatát is egységesen kiépítik, úgy hogy külsőleg egyrészt beilleszkedjék az átépítendő palota összhangjába, másrészt méltó legyen a fényesen berendezendő kávéház-étterem belsejéhez. A pályázati határidőt itt is május tizenötödikében határozták meg.

az első díjra pedig 60.000 leit irányvoznak elő.

Junius tizenötödikén jár le a harmadik és negyedik pályamű-csoport terveinek benyújtási határideje.

A város az új színház megtervezésére és a Neptun városi partfürdő újjáépítésének terveire hirdet pályázatot és jutalmazásul 100.000—100.000 leit ajánl fel a legjobbnak minősített pályamunka díjazására.

Ugy a színház, mint a városi partfürdő a legmodernebb követelmények kijelölésére való tekintettel kell elkészülniök és erre vonatkozóan a város építészeti hivatalának előzetes elképzelései lesznek valószínűleg mérvadók. A pályázati feltételek összeállítása még nem történt meg végleges formában, de előreláthatólag már a legközelebbi jövőben elkészíti a város gazdasági ügyosztálya az összes vonatkozó előterjesztéseket, megtörténik a polgármesteri látványozás és akkor nyilvánosságra hozzák az ilyen módon végleges formát öltő pályázati feltételeket.

Ami a most kiírandó pályázatok megvalósítását illeti, egyelőre két további csoportra oszlanak a tervek. Első csoportba tartozik a színházépület átalakítása és az új vendégipari üzemi megteremtésének ügye, mert ebben a vonatkozásban rövidesen, talán már közvetlen a pályázati határidő lejárta után megkezdődnek a munkálatok. A második csoportban szerepel az új színház és a Neptun-partfürdő ügye, mindkettőnél lehetséges, hogy a kereszttulvitel a jövő költségvetési évre marad. Azonban a városvezetés már hosszabb ideje kölcsöntárgyalásokat folytat és ezek olyan kedvező előjelekkel haladnak, hogy remény van a gyors megállapodásra. Ebben az esetben az új színház építése ugyancsak rövidesen megkezdődne, a partfürdő átalakítása viszont minden előjel szerint elmarad az idei munkatervből, bár ebben a vonatkozásban sürgős lenne a város lakosságának jogos igényeit kiértékelni.

azonban a vádhatóság képviselője kijelentette, hogy a vándorkereskedő cselekedete nem tekinthető csalásnak, hanem csak kereskedői tevékenységnek. A bíróság ez alapon felmentette a csalás vádjáról a vándorkereskedőt, azonban több ezer lei különbözeti összeg megfizetésére kötelezte a vevő javára. A bíróság ugyanis elfogadta a szakértő 130—150 leies ármegállapításra vonatkozó véleményét és a tényleges vételárral összehasonlítva állapította meg a különbözeti összeget.

A feljelentő megfellebbezte az ítéletet a temesvári Itélőtáblához, ahol a napokban tárgyalják ezt a közérdekű ügyet Nicolescu táblabíró elnökléte alatt. A főügyész képviselője úgy nyilatkozott, hogy a vándorkereskedő cselekedete több mint egyszerű kereskedői tevékenység és család miatt is kérte az alperes elítélését.

A Tábla a feljelentő és a főügyész jogi álláspontját vette magáévá és nemcsak az aradi törvényszék által megállapított különbözeti összegben marasztalta el, hanem csalásnak is minősítette az eladó cselekedetét. Tekintettel azonban arra, hogy az aradi ügyészség annak idején nem fellebbezte meg a felmentő ítéletet, a család miatt nem szabott ki büntetést, csupán erkölcsileg bélyegezte meg a vándorkereskedő cselekedetét. B. L.

Finnországban

Repülőgépről vadásznak a farkasokra

Helsinki. Miután Észak-Finnországban az utóbbi időben nagyon elszaporodtak és rengeteg kárt okoztak a farkasok, a kormány két katonai repülőgépet küldött ki a veszélyeztetett vidékre. A katonai repülőgépek ráakadtak a farkascsoportra s egészen alacsonyra ereszkedve, gépfegyver-tűz alá fogták a fenevadakat. A farkascsoport legnagyobb részét sikerült kiirtani.

Jóváhagyás előtt az új munkatörvény

Jogvédelemre csak a szakmai céh tagja számíthat — A munkabírószékek a törvényszékek fognak működni

Kolozsvárról jelentik: A munkaügyi minisztériumban az új munkatörvény megszövegezésén dolgoznak. A törvényelőkészítő munkálatok már igen előrehaladott mederben vannak, úgyhogy néhány héten belül jóváhagyásra kerül az új munkatörvény, mely alapjaiban változtatja meg az eddig fennállott jogrendet és egész sereg új intézkedéseket tartalmaz a munkás és munkaadó viszonyának szabályozására.

Egyik legfontosabb rendelkezése a most készülő törvénynek, hogy a jövőben a munkabírószékek jogvédelemre csak akkor számíthat a munkás, ha valamely szakmai testület, céh kötelékéhez tartozik. Tehát az a munkás, aki valamilyen okból kifolyólag viszályba került munkaadójával, panaszával csak akkor fordulhat a munkabírószékhez, ha igazolja, hogy valamely elismert szakmai szervezetnek tagja.

Nagyon fontos intézkedése a most készülő törvénynek az a pontja, amely a munkabírószékeknek a törvényszék hatáskörébe való utalását írja elő. A munkabírószékek a jövőben a törvényszék hatáskörében fognak működni, de külön tagozatot fognak alkotni. Feladatuk kizárólag az lesz, hogy az alkalmazott és a munkaadó viszonyában felmerült ellentétek, vagy peres eljárások ügyében ítéletet mondjanak. A munkabírószék elnöke, mint eddig is, a törvényszék egy bírója lesz.

Alapvető rendelkezése az új törvényjavaslatnak az a szakasza, amely kimondja az egyes munkakamarai kategóriák szétválasztását. A rendelkezés szerint a munkások, tisztviselők és kisiparosok külön-külön alkotják meg kamarájukat. Ezzel régi óhajuk fog teljesedni, be menni a kisiparosoknak. Annakidején ugyanis ők szorgalmazták a legjobban a külön kézműipari munkakamarák felállítását, mert a munkakamarák vezetőségének összeállítása révén nem számíthattak szakmájuknak olyan arányú védelmére, amilyen megillette volna őket. Így a szakkamaráknak ilyen értelmű elválasztása meg fogja oldani ezt a régi sércimét is, de hathatósabb védelmet fog nyújtani a többi szakmáknak is.

Csalásnak minősítette az Itélőtábla egy textil-vándorkereskedő által Aradon megtévesztéssel kötött nagymennyiségű vászoneladást

Aki az állampolgársági revízióval kapcsolatban tisztességtelen üzletet kötött — Elvi jelentőségű itélőtáblai döntés

A múlt év elején kezdődött állampolgársági ellenőrzés idején keletkezett igazságtalanságok miatt a vándorkereskedő is, aki titokban vásznakat árusít és azzal a trükkel hazalta végig még a jobb társaságokhoz tartozó aradi családokat is, hogy ő csehszlovák állampolgár és sürgősen el kell hagynia Romániát és emiatt a raktárában lévő nagyon finom vászonárakat nem viheti magával és féláron adja el. Nyomban magával is vitt néhány vég ilyen elsőrangúnak jelzett textilcikket és többek között eladásra kínálta egy általánosan ismert, magasállású volt közhivatalnoknak is, aki néhány évvel ezelőtt vonult nyugdíjba.

— Ez a vászon olyan finom, mint az angol zefir — magyarázta a vándorkereskedő — pedig nem angol, hanem eredeti csehszlovákiai gyártmány. Nekem azonban sürgősen távoznom kell Romániából és egész készletemet féláron adom el bárkinek.

— Mennyibe kerül métere? — kérdezte a vevő.
— Ennek ára méterenként 520 le, de féláron adom, azaz 260 leért. Garantálom kérem, hogy a

legfinomabb csehszlovákiai gyártmány és hogy az üzletekben 520 le az ára.

Az előkelő aradi ur, — aki nem ismeri az ilyen fogásokat, — próbaképpen megvett egy vég vásznat méterenként 260 leért.

Másnap véletlenül találkozott egy általánosan ismert aradi textil- és divatáru kereskedővel, akinek elmondotta a vándorkereskedővel kötött üzletet. A kereskedő, aki közismerten jó szakember, csodálkozva jegyezte meg:

— Nagyon különös, mert még ha tényleg valódi cseh vászon is az: akkor is hihetetlenül drága 520 leért.

Erre a vevő gyanút fogott és bevitte a fent említett vég vásznat a kereskedőnek a város központjában lévő üzletébe és szakvéleményt kért tőle. Az üzlettulajdonos kijelentette, hogy a vászon nem cseh, hanem belföldi gyártmány és méterje legfeljebb 130—150 leibe kerül az üzletekben.

A vevő ezalapon megbizta ügyvédjét, dr. Schannen Bélát, hogy család miatt tegyen feljelentést az állítólagos vándorkereskedő ellen. Az aradi törvényszék néhány hónappal ezelőtt tárgyalta ezt az ügyet és igazolva látta a feljelentés adatait,

SPORT KÖZLÖNY

Megérkeztek Romániába a helsinki olimpia jegyei

A finn olimpiai bizottság elküldte a román olimpiai bizottságnak azt a jegymennyiséget, melyet Románia részére állapított meg. Ezekből az olimpiai bizottság visszatartott bizonyos mennyiséget a szövetségi vezetőségek és a sajtó részére. Románia sajtója minden kiküldött tiz versenyző után egy darab sajtójegyet kap.

A finn olimpiai bizottság közlése szerint a jövő évi olimpia belépőjegyét már elővételben sokszorosan tuljegyezték. Az olimpiai stadion csak 63 ezres befogadó képességű, ezzel szemben a világ minden részéből már több mint 160 ezer jegyigénylést jelentettek be.

A Gloria Kalánban

A Gloria vezetőségéhez meghívás érkezett a Metallospor Kalán csapatától husvétra egy barátságos mérkőzés lebonyolítására. A kalániak másodnapra ajánlatot tettek, hogy egy mérkőzést bonyolítson le a Gloria Petrosényban vagy Lupényban a Jiul vagy a Minerul ellen. A Gloria valószínűleg elfogadja a kalániak ajánlatát és ilyen értelemben szerdára várható a mérkőzések leköltése.

Az SGA (ATE) husvétii műsora:

Az SGA (ATE) futballcsapatát a husvét alkalmából többhelyre hívták meg és a tornászok az SC Lonea, SC Aninoasă és CFR Simeria meghívásait fogadta el és husvét mindhárom napján idegenben játszik. Természetesen a tornászok legjobb csapatokkal veszik fel a küzdelmet a jóképességű ellenfelekkel szemben.

A Bologna veresége az olasz bajnokság meglepetése

Róma. Az olasz bajnokság vasárnapi fordulóján a Bologna vereséget szenvedett a Juventus-tól, de — szerencséjére — az utána következő Liguria is elvesztette a pontokat, úgy hogy a második helyre az Ambrosiana került. Az élcsoportban jelenleg a következő a sorrend: 1. Bologna 34 p., 2. Ambrosiana 31 p., 3. Liguria 30 p., 4. Torino 30 p., 5. Genova 28 p. A vasárnapi eredmények az alábbiak: Milan—Novarra 2:1, Lazio—Liguria 1:0, Triestina—Livorno 2:0, Luchese—Bari 0:0, Modena—Genova 0:0, Ambrosiana—Roma 3:2, Juventus—Bologna 1:0, Napoli—Torino 0:0.

A magyar nemzeti bajnokság állása:

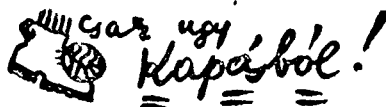
1. Ujpest	16	13	1	2	64:18	27
2. Ferencváros	16	12	3	1	59:29	27
3. Kispest	17	10	3	4	39:26	23
4. Hungária	16	9	4	3	37:24	22
5. Phöbus	16	6	6	4	34:28	18
6. Nemzeti	16	5	7	4	35:29	17
7. Szeged	16	5	6	5	30:24	16
8. Budafok	16	5	6	5	24:27	16
9. Taxisok	16	4	6	6	47:42	14
10. Szolnok	16	6	2	8	27:38	14
11. Elektromos	16	4	4	8	23:32	12
12. Bocskaj	17	3	3	11	21:44	9
13. Zugló	16	2	2	12	22:52	6
14. Salgótarján	16	2	1	13	20:69	5

O Az alessioi nemzetközi teniszversenyen a döntőben kapott ki a Tănăsescu—Caralulis-pár. Az alessioi nemzetközi teniszverseny döntői a következő eredményekkel végződtek: férfi egyesben Cucelli olasz—Puncsecs jugoszláv 8:6, 7:5, 6:4. A fiatal olasz játékos győzelme meglepetés. Női egyes: Wheeler USA—Somogyi magyar 6:1, 6:2. Férfi páros: Henkel, Menzel német—Tănăsescu, Caralulis román 4:0, 6:2, 6:2, 6:0. Vegyespáros: Wheeler, Henkel—Puncsecs, Florian 7:5, 6:4. Női páros: Tonolli, San Donino—Wheeler, Kovács 6:2, 4:6, 8:6.

O Délamerikába vándorolt ki Angyal, a nagytehetségű magyar melluszó, akinek pompás rekordjai a legjobb magyar eredmények közé tartoztak.

O Az atletikai klub tenisz-szakosztálya ezúton is értesíti b. tagjait és bérlőit, hogy a kedvező időjárás folytán a pályák teljesen rendbehozva, husvét vasárnapjától kezdődően rendelkezésre állanak. Jelentkezéseket — a beosztások eszközzése végett — már most elfogad naponta délelőtt 11—1 óráig a szakosztály titkár-intézője: Limbeck Jenő, Str. Metiana, 16. sz. alatt.

A külföldiek főleg a drágább jegyeket vásárolják, a finnek pedig az olcsóbbakat. Érdekes, hogy az egyes nemzetek főleg azon sportágak belépőjegyét vásárolják, melyekben saját fiaiktól sikert remélnek. Így például, a dánok és hollandok az uszóstadion csaknem összes jegyeit lejegyezték. A rendezőség természetesen nem tud minden jegyigénylésnek eleget tenni és ezért az egyes országok között lakosságuk számának megfelelően biztosítanak jegyeket. A sajtó részére 600, telefonfülkével felszerelt helyet tartanak fenn, 450-et a külföld és 150-et Finnország számára.

Budapesten és Bécsben érdekes husvétii tornát bonyolítanak le és pedig olyanformán, hogy az első napi mérkőzések Budapesten, a másodnapiak pedig Bécsben kerülnek lejátszásra. A műsor a következő: Budapest: Ferencváros—Austria, Hungária—Wacker, Bécs: Austria—Hungária, Wacker—Ferencváros.

Érdekes mezél futóversenyt rendezett Budapesten a BEAC, amelyen Csaplár győzött 16 p. 35 mp.-es idővel Kelen (16 p. 35.6 mp.) és Németh (16 p. 37 mp.) előtt. A csapatversenyben a MAC nyert a BBTE-vel szemben.

Az aradi sportszövetség felhívja mindazokat az ifjúsági játékosokat, akik a Kolozsvár elleni mérkőzés rosta-mérkőzésén résztvettek, hogy 1. hó 6-án, csütörtökön délután 4 órakor felszereléssel együtt a Gloria-pályán jelenjenek meg. Csütörtökön ugyanis újabb rosta-mérkőzést tartanak az Unirea-kupa további mérkőzéseire való tekintettel.

Husvétii istentiszteletek sorrendje:

A református egyházban

Nagypénteken, április 7-én, d. e. 10 órakor a belvárosi templomban prédikál Tarnóczi Lajos lelkész. A mosóczi telepi imaházban ugyanekkor prédikál Szentés György segédlelkész.

Délután 4 órakor a belvárosi templomban prédikál Kovács Zoltán vallástanító lelkész, a Mosóczi telepen Szentés György segédlelkész.

Husvét vasárnapján, április 9-én, d. e. 10 órakor a belvárosi templomban prédikál és urvacsorát oszt Tarnóczi Lajos lelkész Mosóczi telepen Szentés György segédlelkész. Gájban Kovács Zoltán vallástanító lelkész.

Délután 4 órakor a belvárosi templomban prédikál Szentés György segédlelkész.

Husvét hétfőjén, április 10-én, d. e. 10 órakor a belvárosi templomban prédikál Kovács Zoltán lelkész, Mosóczi telepen Tarnóczi Lajos lelkész.

Délután 4 órakor a belvárosi templomban prédikál Tarnóczi Lajos, Mosóczi telepen Szentés György segédlelkész.

Vallásos ünnepély Gájban. Husvét első napján, vasárnap délután 3 órakor a gáji felső iskola helyiségében a református vallású tanulók Kovács Zoltán vallástanító lelkész és Turay Ilona vezetésével vallásos ünnepélyt rendeznek a Gájban építendő református imaház alapja javára.

Az unitárius egyházban

Husvét vasárnapján d. e. 11 órakor az ág. evangélikus püspöki palota földszinti tanácstermében tart istentiszteletet és oszt urvacsorát Nagy Zoltán Arad-temesvári unitárius lelkész.

HOTEL CORVIN BUDAPEST

Családi szálloda a város szívében.
VII., Csokonai-utca 14. Nemzeti Színháznál.
Ujjonnan berendezve, közp. fűtés, hideg-meleg folyóviz. Égyágyas szoba P. 3, kétágyas P. 6.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Milyen kötelezettségeket ró az autótulajdonosokra az új adótörvény

Teljesen új alapokon történik az autódó kivetése

Az Aradi Közlöny legutóbbi számában részletesen megemlékeztünk az adótörvények fontosabb intézkedéseiről. Az alábbiakban az új törvényeknek az autódóra vonatkozó rendelkezéseit ismertetjük:

Lényeges újítása a törvénynek, hogy ezentúl az autódót nem az autók súlya, hanem hengerűrtartalma alapján vetik ki és az adó aszerint is változik, hogy az autók üzemanyagként benzint, vagy pedig olajat használnak. Azon személyautók évi adója, amelyek benzinfogyasztással dolgoznak, a következő:

Másfél liter hengerűrtartalom után évi 4 ezer lei, másfél litertől 2 literig terjedő hengerűrtartalom után 5 ezer lei, 2 litertől 2 és fél literig terjedő hengerűrtartalom után 6 ezer, 2 és fél litertől 3 literig terjedő hengerűrtartalom után 7 ezer, 3 litertől 3 és fél literig terjedő hengerűrtartalom után 8 ezer lei. Minden további fél liter hengerűrtartalomnál az adó évi 500 leiel emelkedik.

Az autóbuszok adója a következő:
Öt liter hengerűrtartalomig bezárólag évi 8 ezer lei, ezen felül minden további fél liter hengerűrtartalom után 500 lei.

A teherautók és traktorok adója: 5 literig terjedő hengerűrtartalom után 5 ezer lei. Minden további fél liter hengerűrtartalom után fél literenként 500 lei.

Segédmotorral hajtott kerékpárok adója: 0.3 liter hengerűrtartalomig évi 500 lei, 0.3 litertől egy fél literig kizárólag ezer lei.

Motorkerékpárok adója: Egy fél literig terjedő hengerűrtartalommal 1200 lei, egy fél litertől 0.75 literig kizárólag 1600 lei. A fél liter őrartalom felüli segédmotoros kerékpárok szintén a fenti összeget fizetik. A 0.75 literen felüli hengerűrtartalmu motorkerékpároknak az évi adója 2000 lei.

A bérgekocsik (taxik) adója: Három liter hengerűrtartalomig kizárólag évi 3000 lei. Három litertől 4 és fél literig kizárólag évi 5 ezer, négy és fél literes hengerűrtartalom felül évi 6 ezer lei.

A pótkocsik után a rendes adó 50 százaléka fizetendő. A pótkocsis motorbiciklik adója másfél literig terjedő hengerűrtartalommal évi háromezer lei. Ezen felül olyan adót fizetnek, mint az autók.

A nem benzinnel hajtott autók, például a Diesel-motoros gépkocsik adóját a törvény a következőképpen állapította meg: 5 liter hengerűrtartalomig bezárólag évi 20 ezer lei, 5 literen felül további fél liter hengerűrtartalom után 1500 lei. A tömör gumival dolgozó járművek kétszeres adót fizetnek.

A jelenlegi autótulajdonosok kötelesek annak az autógyárnak romániai képviselőjétől, amelytől az autót vásárolták, bizonyítványt beszerezni arra vonatkozóan, hogy autójuknak milyen hengerűrtartalma van. Ezek a képviselők büntetés terhe mellett és felelősséggel kötelesek ilyen bizonyítványokat kiadni, amelyeket az autótulajdonosok a pénzügyigazgatósághoz juttatnak el, megfelelő adóvallomással együtt. Erre a régi nyomtatványok használhatók fel, azzal a különbséggel, hogy a súly rovatába a hengerűrtartalmat írják be. Minden autótulajdonos április 20-ig köteles ilyen bizonyítványt kérni az autóképviselőtől. Abban az esetben, ha ennek a kérsnek a képviselő május 20-ig eleget nem tette, akkor más hasonló szakmabeli képviselőtől kell az irást beszerezni, egyben pedig legkésőbb június elsejéig be kell jelenteni, hogy a képviselőtől az igazolvány kiadását megtagadta. Az igazolványokat ugyancsak június elsejéig el kell juttatni a pénzügyigazgatósághoz.

